

Bijlage: achtergrondinformatie over het programma

[Hoogheemraadschap van Rijnland - Droge voeten, schoon water - Hoogheemraadschap van Rijnland](#)

Het hoogheemraadschap van Rijnland is een van de oudste beheersorganisaties in Nederland, opgericht in 1255 door graaf Willem II van Holland. Het hoofdkantoor is gevestigd in Leiden. Er werken ongeveer 900 medewerkers bij Rijnland.

De coalitie bestaat uit: BBB-VVD-CDA-Agrarisch en Natuurterreinen en er zijn 5 hoogheemraden. Dijkgraaf is Rogier van der Sande en Secretaris-Algemeen Directeur Mariel Middendorp. De begroting van 2025 bedraagt 303,1 miljoen.

Geschiedenis:

Rijnland is ontstaan door een samenwerking van 15 ambachten uit de omgeving van Leiden, verantwoordelijk voor lokale waterstaten. In de loop der eeuwen zijn er vele polderbesturen en inliggende waterschappen ontstaan. Tweede helft 20^e eeuw heeft er een grote opschalingplaats gevonden en was Rijnland het overkoepelend waterschap waarin een groot aantal kleinere waterschappen lagen. Van 1999 tot 2004 waren er nog drie inliggende waterschappen overgebleven: Groot-Haarlemmermeer, De Oude Rijnstromen en Wilck en Wiericke. Deze gingen per 1 januari 2005 op in het Hoogheemraadschap van Rijnland, zodat er nu nog maar één waterschap in het gebied van Rijnland is.

Werkgebied:

Het gebied waarin Rijnland werkt, strekt zich uit van Wassenaar tot Amsterdam en van IJmuiden tot Gouda. Aan de westkant begrenst aan de Noordzee. Er zijn drie greenports: de Duin- en Bollenstreek, regio Boskoop en Aalsmeer. De volgende sectoren zijn actief: bollenteelt, boomteelt, veenweide, glastuinbouw en akkerbouw. Verder kleinschalige industrie, grootschalige toeristenstromen langs de kust en de nationale luchthaven Schiphol is gelegen in de Haarlemmermeer.

Buurwaterschappen:

In het noorden grenst het aan het aan het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, ten noordoosten aan waterschap Amstel, Gooi en Vecht, ten zuidoosten aan Hoogheemraadschap Stichtse Rijnland en in het zuiden aan het hoogheemraadschap Delfland en het hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard.

Feiten:

Er wonen binnen de grenzen van Rijnland ongeveer 1,4 miljoen inwoners en 90% van ons gebied ligt onder NAP.

Oppervlakte 117.500 ha onderverdeeld in:

- 18.000 ha stedelijk gebied
- 72.000 ha poldergebied
- 15.000 ha boezemgebied
- 8.000 ha duingebied
- 4.500 ha boezemwater

Er zijn 4 boezemgemalen met uitwateringssluizen:

Spaandam en Halfweg – lozen overtollig water op Noordzeekanaal

Katwijk – loost op de Noordzee

Gouda – tevens inlaat – loost op Hollandsche IJssel

Totaal 48 km primaire keringen waarvan 41 km kust, 1250 km regionale keringen, 13.000 km watergangen, 206 polders, , 747 poldergemalen, 370 gemalen, 3.400 stuwen, sluizen en inlaten, 19 AWZI's en 90 riool- en persgemalen.

Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland (TGWR)

De studie TGWR richt zich op het proactief plannen en implementeren van maatregelen om toekomstige droogteperiodes te verminderen en de waterbeschikbaarheid te waarborgen. We werken toe naar het volgende eindresultaat:

- Inzicht & bewustwording

We verwerven inzicht in de gevolgen van klimaatverandering en (ruimtelijke) ontwikkelingen op het waterbeheer, wat dit kan betekenen voor de verschillende stakeholders/functions in het gebied en welke maatregelen genomen kunnen worden om gevolgen te beperken, waar dat mogelijk is. De resultaten hiervan leggen we vast in het rapport Impactanalyse.

- Robuuste strategie & routekaart

Op basis van de bovenstaande analyses en gesprekken met onze stakeholders stellen we een zo robuust mogelijke strategie op. Hierin staat hoe Rijnland wil omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen. Onderscheid wordt gemaakt naar maatregelen voor de korte en middellange termijn (tot 2050) en een strategie voor de lange termijn (2100). Ook maken we onderscheid tussen wie de maatregelen kan nemen. Een deel is de verantwoordelijkheid van Rijnland, een deel zal samenwerking vergen met onze stakeholders en voor een deel ligt de verantwoordelijkheid helemaal niet bij Rijnland maar zijn we afhankelijk van derden. Vervolgens leggen we in een routekaart vast wie, wanneer welke acties oppakt.

- Basis voor ons investeringsprogramma en onze inzet richting onze stakeholders

De resultaten van deze studie vormen een belangrijk kader voor ons nieuwe waterbeheerprogramma, beleidskeuzes en de voorbereiding van onze organisatie op de toekomst. Ze vormen ook het inhoudelijke kader voor onze inzet naar onze stakeholders over de ruimtelijke randvoorwaarden (via het programma Water en bodem sturend). Daarnaast is het een onderlegger voor andere overheden en stakeholders voor beslissingen over de toekomst van het ruimtelijk domein.

Water en Bodem Sturend

Eeuwenlang hebben we ons gebied gemaakt tot wat het nu is. Bijvoorbeeld door dijken te bouwen en gemalen te plaatsen. Maar we lopen steeds meer tegen grenzen aan. Klimaatverandering leidt tot extreem weer, droogte, wateroverlast, zeespiegelstijging, verzilting en bodemdaling. Tegelijkertijd is de vraag naar ruimte groot. Daarom pleiten wij als waterschap bij gebiedsontwikkelingen voor een benadering waarin water en bodem sturend zijn. Rijnland heeft hier geen beleidsplan voor opgezet, maar kiest voor een integrale benadering waarin wij inzetten om het leidende principe van WBS zowel intern als extern verder te borgen.

Op drie 'sporen' geven wij hier uitvoering aan:

1) Interne randvoorwaarden op orde: dat moet er voor zorgen dat onze eigen beleidskaders actueel zijn waarbij de WBS principes zijn meegenomen zodat we de achterliggende gedachten van WBS kennen en in staat zijn om deze te kunnen toepassen. Hiervoor hebben we klimaatregels toegevoegd aan onze Waterschapsverordening. Voor nu zijn dat met name regels bij nieuwe woningbouwontwikkelingen, strandbebouwing en wateropvang. Maar ook onze geactualiseerde nota peilbeheer en nota veenweide gaan uit van de principes WBS.

2) Wij zijn actief in gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ordening zodat we vroegtijdig onze belangen inbrengen i.p.v. achteraf toetsen; bijvoorbeeld de Gnephoek en Valkenhorst.

3) We zetten in op lobby richting het Rijk (al dan niet via de Unie van Waterschappen) om via regelgeving WBS te verankeren (en daarmee afdwingbaar te maken) o.a. via Vereniging Zuid-Hollandse Waterschappen en Deltacommissie Centraal Holland.

Beslissing Ondersteunend Systeem en Beheer Oppervlaktewater

Het **BOSBO** systeem is in 2006 geïmplementeerd in combinatie met de programmering en inbedrijfstelling van een 24-tal DataWatt D05 onderstations. Jan-Willem van Kempen, coördinator peilbeheer, zal een toelichting geven hoe het systeem werkt. Dit systeem monitort het hoofdwatersysteem en bestuurt de vier boezemgemalen (Gouda, Halfweg, Katwijk en Spaarndam). Data wordt gebruikt om afvoerverwachtingen te verbeteren en gemalen op duurzame momenten in te zetten, rekening houdend met energie uit zon en wind. Inmiddels kunnen, als de omstandigheden qua weer goed genoeg zijn, meer dan 100 gemalen automatisch worden aangestuurd via BOSBO, met oog voor waterkwaliteit, waterpeil én duurzaamheid.

Gouda Stevige Stad: verzamelen bij Turfbrug, kruising Lage Gouwe en Turfmarkt

Rijnland en Gouda werken sinds 2014 samen aan de aanpak van overlast door bodemdaling in de binnenstad. Dit project noemen we 'Gouda Stevige Stad'. In het najaar van 2020 hebben de gemeenteraad en de verenigde vergadering het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (KBB) vastgesteld. De verenigde vergadering stelde daarnaast ook het peilbesluit voor de Stadsboezem Gouda vast. In januari 2021 is de uitvoering van het KBB gestart met als uiteindelijke doel het stap voor stap verlagen van het (grond)waterpeil in de laagste delen van de binnenstad met 25 centimeter. Daarnaast zijn 3 nadere onderzoeken uitgevoerd. Meer informatie over het project kunt u vinden op www.gouda.nl/stevigestad.

Kenniscentrum voor Bodemdaling en Funderingen www.kbf.nl

De gevolgen van bodemdaling en funderingsproblemen voor de samenleving zijn groot en de impact neemt steeds verder toe. Om deze problemen het hoofd te bieden moeten meer mensen beter bereikt worden.

Om dit te realiseren is het nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen opgericht: online via de website, met een fysieke vestiging in Gouda en de Experience Bodemdaling.

Ook voert het Kenniscentrum een divers kennisprogramma uit dat gericht is op kennisverspreiding voor professionals. Via dit loket beantwoordt het Kenniscentrum vragen van iedereen, ook van particulieren en individuele ondernemers. Het Kenniscentrum is een 'bottom-up' initiatief van landelijke organisaties en lokale en regionale overheden.

Missie

Alle mensen en organisaties in Nederland die te maken hebben met aan slappe bodem gerelateerde bodemdaling en broeikasgasemissies en/of met funderingsproblemen moeten laagdrempelig kunnen beschikken over kennis van gevalideerde handelingsperspectieven om bewust en bekwaam keuzes te maken in hun omgang met deze problemen. Dit geldt voor zowel het landelijk als voor het bebouwd gebied.

Organisatie

Het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen is een onafhankelijke stichting met een directeur bestuurder en een raad van toezicht.